

ITALIA LA REPUBBLICA ITALIANA

Italia este situată în Europa de Sud între 35°29'26" - 47°5'29" lat. N. și 6°37'32" - 18°31'14" long. E.

Vecini: Franța, Elveția, Austria, Slovenia, marea Adriatică, marea Ionică, marea Tireană, marea Ligurică

Relieful: Italia cuprinde o parte continentală, formată din versantul intern al arcului Alpilor și Câmpia Padului, și o alta peninsulară, ocupată de lanțul muntos al Apeninilor, de dealuri și înguste câmpii litorale. *Alpii*, în N, se prezintă sub forma unui zid masiv care se desfășoară pe cca. 1200 Km pe direcția V-E. Pe aceeași direcție se disting Alpii Piemontezi, cu cele mai mari altitudini din Italia, Alpii Lombarzi mai puțini înalți – dar cei mai estinși și ușor accesibili – la poalele cărora s-au format, prin bararea unor văi glaciare, mari lacuri glaciare (Maggiore, Lugano, Como, Garda) și Alpii Venețieni, cu bogat relief carstic. *Apeninii*, care ocupă cea mai mare parte a peninsulei și se continuă și în insula Sicilia, sunt fragmentați și prezintă altitudini mai mici decât Alpii. Sunt cunoscuți pentru caracteristicile lor vulcanice: câmpuri de lavă, vulcani activi, lacuri vulcanice, cutremure frecvente. Morfologic distinctă de restul Italiei, insula Sardinia este un bloc vechi masiv, puternic erodat, cu aspect de podiș.

Coastele Italiei măsoară peste 9000 Km și sunt joase și nisipoase spre marea Adriatică și înalte și abrupte spre marea Tireană. Numeroasele băi și golfuri au favorizat dezvoltarea porturilor;

Clima: În N clima este continentală, cu ierni relativ reci, veri călduroase și precipitații abundente. Italia peninsulară are un climat mediteranean, cu veri secetoase și calde și cu ierni ploioase și blânde. De la N la S temperaturile cresc concomitent cu scăderea precipitațiilor.

Moneda: Lira Italiană

Istoria: La începutul mileniului 2 î.C. în Pen. Italică pătrunde primul val indo-european, urmat, în sec. 12-11 î.C., de noi valuri italiice. În sec. 10-9 î.C., în vestul Italiei își fac apariția etruscii, a căror putere politică și civilizație atinge maxima strălucire în sec. 7-6 î.C. Grecii întemeiază, începând cu sec. 8 î.C. primele colonii în sudul peninsulei și Sicilia. Emancipat în 510 î.C. de sub suzeranitatea etruscă,

statul roman devine în sec 2 î.C., stăpânul întregii Italii și își extinde în secolele următoare hegemonia în Bazinul Marii Mediterane, punând bazele celui mai puternic imperiu al antichității. Detronarea lui Romulus Augustus de către căpetenia germană Oduacru marchează sfârșitul Imperiului Roman de Apus. Italia este stăpânită de heruli, ostrogoți, apoi cucerită de Imperiul Bizantin; în 568 longobarzii cuceresc Nordul. În 756 ia ființă statul papal cu capitala la Roma. Cucerit în 773, regatul longobard este inclus în statul franc. În Sicilia se stabilesc la începutul sec. al IX-lea arabii. În timpul domniei împăratului Otto I, Italia de Nord și Centrală sunt incluse în imperiul romano-german care intră în conflict cu papalitatea. În sec. XI-XII arabii sunt eliminați din sudul Italiei de către normanzi. Orașele din Italia de Nord și Centrală, Veneția, Genova, Florența, Milano, care înfloresc în secolele XIII-XV devenind patria umanismului și Renașterii, decad în sec. XV-XVI. Între 1495-1595 Italia este câmp de bătălie între Franța și Spania. Prin pacea de la Cateau-Cambrésis (1559), cea mai mare parte a Italiei revine Spaniei, iar după tratatele de la Utrecht și Rastatt (1713-1714), habsburgilor austrieci. Cu excepția Siciliei și a regatului Sardiniei, întreaga Italie este unită de Napoleon I în 1809. După războaiele napoeoneene, un puternic val al mișcării de eliberare națională zguduie întreaga Italie; la 9.02.1849, Mazzini și Garibaldi proclamă la Roma republica, dar reacțiunea europeană înăbușă aspirațiile populare. Regatul Piemontului este statul în jurul căruia se realizează unificarea Italiei; în urma războiului franco-piemontez-austriac, Lombardia se unește cu Piemontul (1859). În 1860-1861 Garibaldi și “cămășile roșii” eliberează Sicilia și Italia de Sud. Victor Emanuel II din dinastia de Savoia se proclamă, în 1861, rege al Italiei. Războiul austro-prusac din 1866, în care Italia este aliata Prusiei, are ca urmare unirea Veneției cu Italia. La 20.09.1870 este eliberată Roma, care devine în 1871 capitala statului italian.

În 1929, acordul italo-papal de la Lateran statuează independența Vaticanului și stabilește statutul bisericii catolice în Italia.

La 10.06.1940, Italia se alătură Germaniei, în cel de-al doilea război mondial, atacând Franța, Grecia, Iugoslavia și participând la agresiunea împotriva U.R.S.S. După debarcarea anglo-americană din Sicilia (10.07.1943), regimul dictatorului Mussolini este răsturnat și Italia declară război Germaniei.

La 18.06.1946 este proclamată Republica Italiană.

Diviziuni administrative: Italia este împărțită în 20 de regiuni.

Valle d'Aosta: Situată în partea de N-V a Italiei în zona montană a masivului Mont-Blanc la granița cu Franța. Resursa principală este turismul. **Capitala:** Aosta.

Piemont: vestită regiune plană între Alpi și Apenini traversată de râul Pad. În această zonă este concentrată 3/5 din producția italiană de orez. De asemenea, regiunea Asti este celebră prin vinurile și brânzeturile produse aici. **Capitala:** Torino- centrul industriei auto (Fiat) italiene.

Lombardia: Reprezintă zona cea mai atractivă a Italiei. Ocupă zona de câmpie dintre râurile Ticino și Mincio. Centrele urbane cele mai dezvoltate: Brescia (industria siderurgică, chimică și mecanică), Bergamo (industria textilă și mecanică), Pavia (important centru universitar). **Capitala:** Milano – reprezintă centrul financiar al Italiei. De asemenea, capitala modei italiene.

Veneto: Situată în zona aluvionară de vărsare a râului Pad și afluenților săi. Regiune predominant agricolă. În zona Mestre-Marghera, lângă Veneția, sunt concentrate rafinăriile de petrol și industrie chimică. **Capitala:** Venezia – important port și centru cultural și turistic.

Trentino-Atto Adige: Regiune italiană cu statut special divizată în două provincii autonome: Trento și Bolzano, etnic predominant germană.

Friuli-Venezia Giulia: Situată la poalele Alpilor Carnici. Zonă cu tradiție agricolă. **Capitala:** Trieste –oraș port cu statut de zonă liberă.

Emilia-Romagna: Regiune ce flanchează masivul muntos al Apeninilor.. Zonă agricolă renumită pentru sfecla de zahăr. **Capitala:** Bologna – important centru industrial (siderurgie, industrie alimentară) și comercial (piață cerealieră și zootehnică).

Liguria: Regiune în zona litorală la Marea Liguriei. Relief în terase, favorabil cultivării pomilor fructiferi și măslinilor. Renumită prin marmura de Carrara. **Capitala:** Genova – important port comercial, șantiere navale.

Toscana: Una dintre cele mai frumoase și renumite regiuni ale Italiei având în centru valea râului Arno. Orașe importante: Pisa și Siena. **Capitala:** Florența – centru cultural și turistic de importanță mondială.

Umbria: Regiune colinară cu văi sinuoase. Patria Sfântului Francisc din Assisi. **Capitala:** Perugia.

Marche: Zonă muntoasă, riverană la marea Adriatică, străbătută de văi adânci. Litoralul este bogat în plaje. **Capitala:** Ancona.

Lazio: Reprezintă leagănul civilizației romane, cuprinsă între Apenini, la est și coasta tireniană la vest și străbătută de râul Tibru. **Capitala:** Roma - totodată capitala Italiei și a creștinătății de rit catolic unde se află statul Vatican.

Abruzzo: Regiunea cu cel mai pregnant aspect montan din lanțul munților Apenini. **Capitala:** L'Aquila- centrul siderurgic.

Campagna: Regiune cu câmpii fertile unde se practică cultura cerealelor, tutunului, cânepii.. **Capitala:** Napoli – situată în golful cu același nume și dominată de prezența vulcanului Vezuviu.

Molise: Regiune cu relief muntos, văi profunde, păduri întinse. **Capitala:** Campobasso.

Puglia: Regiune bogată în resurse agricole. **Capitala:** Bari - important centru comercial cu legături cu lumea orientală.

Basilicata, Calabria: Regiuni cu caractere morfologice asemănătoare: relief montan grandios și sever, zonă de coastă pietroasă. **Capitala:** Potenza, Catanzaro.

Sicilia: Cea mai mare insulă mediteraneană dominată de vulcanul Etna. Este o zonă agricolă cerealieră. Orașe importante: Siracusa, Catania, Taormina. **Capitala:** Palermo.

Sardinia: Situată în marea Tireniană se caracterizează printr-un relief muntos și plaje cu nisip extrem de fin. Resursele principale sunt pescuitul și turismul estival. **Capitala:** Cagliari.